Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Libri historiarum quatuor [Rerum Romanarum epitoma] a [Joanne] Cuspiniano castigati cum ind

Florus, Lucius Annaeus

Vienne, 1511

Liber qvatrvs

urn:nbn:de:bsz:31-270805

Visual Library

ciuitatem terruiſſet : profectus in Ethruriam arma inde & exercitū urbi admouerat. Sed iam miluiū pontē : collēq; Ianiculum Luctatius Catulus/ Cneus Pōpeius/ Syllanæ dominationis duces atq; ſigniferi alio exercitu īſederāt. A qbus primo ſtatī impetu retropulſus: hoſtiſq; a ſenatu iudicatus ī cruenta fuga Ethruriam: īde Sardiniā receſsit. Ibi quoq; morbo & pœnitentia iteriit. Victores ꝙ nō tenuere aliis ī ciuilib⁹ bellis/pace cōtenti fuerūt.

LVCII FLORI EPITOmatis liber quartus incipit.

BELLVM CATILINE. TI. I.

C Atilinam luxuria primum: tum hic cōflata egeſtas rei familiaris: ſimul occaſio: ꝙ in extremis finibus mūdi arma Romana p̄egrinabantur: in nefaria cōſilia opprimendæ patriæ ſuæ cōpulere: ſenatum cōfodere: cōſules trucidare: diſtringere īcendiis urbē: diripere ærariū totā deniq; Rempu. funditus tollere: & quicqd nec Hānibal uideretur optaſſe. Quibus (O nephas) ſociis aggreſſus eſt/ ipſe patritius: ſed hoc minus eſt. Curii Portii: Syllæ: Cethegi: Antonii: Varguntei: atq; Longini: quæ familiæ! quæ ſenatus īſignia! Lentulus quoq; tūc maxime p̄tor: hos omnis īmaniſsimi facinoris ſatellites habuit. Additū eſt pignus cōiurationis ſanguis humanus: quem circumlatum pateris bibere/ſummū nefas: niſi amplius eſſet ꝓpter quod biberūt. Actum erat de pulcherrimo īperio niſi illa cōiuratio in Ciceronē & Antoniū cōſules īcidiſſet: quorum alter induſtria rem patefecit: alter manu oppreſsit. Tāti ſceleris indicium p̄ Fuluiam emerſit: uiliſsimū ſcortum: ſed parricidiis innocens. cōſul habito ſenatu in p̄ſentem parricidam reū Cicero perorauit: ſed nō amplius profectū q̄ ut hoſtis euaderet: ſeq; palā profeſſo incendiū ſuum reſtincturū ruina minaret. Et ille qdem a preparatū a Manlio ī Ethruria exercitū proficiſcit: Signa illaturus urbi Lētulus deſtinatum familiæ ſuæ Sybillinis uerſibus regnū ſibi uaticināns: ad p̄ſtitutum a Catilina diē/urbe tota/uiros/faces: tela diſponit. Nec ciuili cōſpiratione cōtentus:

legatis Allobrogũ: q tũ forte aderãt: in arma ſollicitatis. Et iſſet
ultra alpes furor: niſi altera ꝓditione Vulturii pretoris litteræ
tenerent: ſtatim Ciceronis impio iiecta ẽ Barbaris manus: palã
prætor ĩ ſenatu cõuincitur. De ſupplicio agẽtibus Cæſar parcẽ/
dũ dignitati. Cato aĩaduertendũ ꝓ ſcelere cenſebat: quã ſentẽ/
tiã ſecutis oĩbus ĩ carcere parricidæ ſtrangulanť: Quãuis parte
cõiurationis oppſſa/ tamẽ ab ĩcepto Catilina nõ deſtitit: ſed in/
feſtis ab Ethruria ſignis patriã petẽs obuio Antonii exercitu op
primitur. q̃ attrociter dimicatũ ſit exitus docuit. Nemo hoſtium
bello ſupfuit: quem quis in pugnãdo cœperat locũ/eum amiſſa
anima corpore tegebat. Catilina longe a ſuis inter hoſtiũ cada/
uera repertus eſt: pulcherrima morte: ſi ꝓ patria ſic cõcidiſſet.

BELLVM CESARIS ET POMPEI. TI. II.

IAm pene toto orbe pacato maius erat impium Ro/
manũ. q̃ ullis externis uiribus extingui poſſet. Itaq;
inuidẽs fortuna principi gentiũ populo: ipm illũ ĩ
exitium ſuũ armauit: ac Mariana qdẽ/ Cinnanaq;
rabies ĩtra urbẽ ꝑcluſerat: q̃ſi experiretur. Syllana tẽpeſtas latius
intra Italiã tum detonuerat. Cæſaris furor atq; Pompei: urbem
Italiã: gentes: natiões: totũ deniq; (qua patebat) impium quodã
q̃ſi diluuio: & cum inflãmatiõe corripuit. Adeo ut non recte tan
tum ciuile dicať: ac ne ſociale qdem: ſed nec externũ/ ſed potius
cõmune quoddã ex omnibus/ & pluſq̃ bellum. Quippe ſi duces
eius inſpicias: totus ſenatus in partibus: Si exercitus/ hic. xi. legi/
ones: ĩde. xviii. flos omnis & robur Italici ſanguinis: Si auxilia
ſocioꝝ: hinc Gallici Germaniq; delectus: Inde Deiotarus. Ari/
obarzanes: Tarchon Dimotus Corinthius: oẽs Thratiæ: Ca/
padociæq;: Ciliciæ: Macedoniæ: Greciæ: Italiæ: totiuſq; robur
orientis. Si moram belli: quatuor annis: & pro clade rerum bre/
ue tẽpus: Si locũ & ſpaciũ ubi cõmiſſum ẽ: ĩtra Italiã: inde ſe in
Galliã: Hiſpaniãq; deflexit. Reuerſũq; ab occaſu totis uiribus ĩ
Epyro: Theſſaliaq; cõſedit: hic in Egiptũ ſubito tranſilit. Inde
reſpexit Aſiã: Africæ ĩcubuit. Poſtremo ĩ Hiſpaniã remigrauit
:

guine ſenatus ſibi parentabãt:obſeſſaq; curia:ſic de ſenatu quaſi
de carcere qui iugularent educti. Quid funerũ in foro/ in circo:
in patẽtibus templis! Nam cũ Mutius Sceuola põtifex Veſtales
amplexus aras: tantũ non eodem igne ſepelit/ Lamponius atq;
Theleſinus Samnitũ duces atrocius Pyrrho & Hannibale Ca/
paniam Ethruriãq; populantur: & ſub ſpẽ partium ſe uidicant.
Apud ſacriportũ: Collinamq; portam debellatæ omnes hoſtiũ
copiæ. Ibi Marius/ hic Theleſinus oppreſsi: nec idẽ tameu cædi
um: qui bello: finis fuit. Stricti.n. & ĩ pace gladii: aĩaduerſumq;
in eos qui ſe ſpõte dederant. Nõ minus ẽ Quod apud ſacripor/
tum: apud Collinã. lxx. amplius milia Sylla concidit. bellũ erat.
q̃tuor milia deditorũ inermiũ ciuũ in uia pub. interfici iuſsit: iſti
tot in pace non plures ſunt/ qs autẽ illos poteſt cõputare! quos ĩ
A.l.Forſi/dio. urbe paſsim quiſqs uoluit occidit: donec admonente Furſidio
uiuere aliquos debere: ut eſſent: qbus imperarẽt: ꝓpoſita eſt in/
gens illa tabula: & ex ipſo equeſtris ordinis flore ac ſenatu duo
milia electi qui mori iuberentur: noui generis edictũ/ piget poſt
hæc referri ludibrio abdita fata Carbonis: fata Sorani prætoris
atq; Venuleii. Bebium ſine ferro ritu ferarum ĩter manus lacer/
atum Marium ducis ipſius fratrem apud Catuli ſepulchrũ: ocu/
lis: manibus cruribuſq; defoſsis/ ſeruatum aliq̃diu: ut ꝑ ſingula
membra moreret: poſitis ſingulorũ hoĩum fere pœnis: munici/
pia Italiæ ſplẽdiſſima ſub haſta uenierũt: Spoletum: Interamnũ
Preneſte. Fluẽtia: nã Sulmonẽ uetus oppidũ ſociũ atq; amicũ fa
cinus indignũ: nõdũ expugnatũ ut obſides iure belli: & modo
morte dãnati duci iubent/ ſic dãnatã ciuitatẽ iuſſit Sylla deleri.

BELLVM SERTORIANVM. TI. XXII.

B Ellum Sertorianũ quid aliud: q̃ Syllanæ ꝓſcriptõis
hæreditas fuit: hoſtile potius an ciuile dixerim ne/
ſcio: qppe quod Luſitani. Celtiberiq; Romano gef/
ſerint duce/ Exul & ꝓfugus feralis illius tabulæ uir
ſumme qdem: ſed calamitoſæ uirtutis: malis ſuis maria terraſq;
permiſcuit: etiã Africæ iam & Balearibus inſulis fortunã exper

tus:miſſuſq; in Oceanũ fortunatas inſulas penetrauit: tandem Hiſpaniã armauit: ut uir cũ uiris facile cõuenit: nec aliter magis apparuit Hiſpani militis uigor: quã Romano duce: q̃quam ille non cõtentus Hiſpania. Ad Mithrydatem quoq; Põticoſq; reſpexit: regemq; claſſe iuuit & quid futurum fuit/ ſatis tãto hoſti uno ĩperatore reſiſtere res Romana nõ potuit: Additus Metello Cneus Pompeius: hii copias uiri diu & ancipiti ſemper acie attriuere: nec tamẽ prius bello: quam ſuoꝝ ſcelere & inſidiis extinctus. Copias eius ꝑpe tota Hiſpania pſecuti: diu & ancipiti ſemper acie domitauerũt. Pria per legatos certamia habita cum hic Domitius & cohortes: ĩde Herculeii proluderẽt: mox his apud Segoniam: illis apud Anã flumen oppreſſis ipſi duces cominus inuicem expti: ap̄ Lauronẽ atq; Sucronẽ æquauere clades. Tum illis ad populationẽ agrorum: his ad urbiũ excidia cõuerſis: miſera ĩter Romanos duces Hiſpania diſcordiæ pœnas dabat/ donec oppreſſo domeſtica fraude Sertorio: uictoq; deditoq; Perpenna: ipſe quoq; ĩ Romanã fidem uenere urbes Oſca. Terme. Tutia. Valentia. Auxima & in fame nihil nõ experta Calaguris. Sic recepta in pacem Hiſpania: uictores duces externum id magis: q̃ ciuile bellum uidere uoluerunt ut triumpharent.

BELLVM CIVILE SVB LEPIDO. TI. XXIII.

M Arco Lepido/ Quinto Catulo cõſulibus: ciuile bellum pœne citius oppreſſum eſt: q̃ ĩciperet: ſed quantũq; lateq; fax illius mot⁹ ab ipſo Sylle rogo exarſit. Cupidus nãq; rerum nouaꝝ per inſolentiam Lepidus: acta tanti uiri reſcindere parabat: nec ĩmerito: ſi tamen poſſet ſine magna clade Reipublicæ. Nam cũ iure belli Sylla dictator pſcripſiſſet inimicos: q ſupererant reuocante Lepido: quid aliud: quã ad bellum uocabant. Cum damnatoꝝ ciuium bona addicente Sylla q̃uis male capta: iure tamen repetitio eorũ procul dubio labefactabat cõpoſitam ciuitatẽ. Expediebat ergo q̃ſi ægre ſauciæq; Reip. regeſcere quomodocũq;: ne uulnera curatione ipa reſcinderet. Ergo cũ turbidis cõtionibus uelut claſico

ſibi circa Bruciū angulum clusi: cū fugā in Siciliam pararent: neqꝫ nauigia ſuppeterēt: rateſqꝫ ex cratibus: & dolia cōnexa uirgultis in rapidiſsimo freto fruſtra experirent/ tandem eruptione facta: dignam uiris obiere mortem: & qđ ſub gladiatore duce oportuit: ſine miſsione pugnatū ē. Spartacus ipſe in primo agmine fortiſsime dimicans q̄ſi impator occiſus eſt.

BELLVM CIVILE MARIANVM. TI. XXI.

HOc deerat unū/ Populi Romani malis: iā ut ipſe intra ſe parricidiale bellū domi ſtringeret: & in urbe media ac foro: q̄ſi harena ciues cū ciuibus ſuis gladiatorio more cōcurrerent: æquiore animo utcūqꝫ ferrem: ſi plebei duces: aut ſi nobiles: mali ſaltē/ ducatū ſceleri pbuiſſent. Cum uero: proh facinus: q uiri? qui impatores? decora & ornamēta ſæculi ſui/ Marius & Sylla peſsimo facinori ſuā etiam dignitatem pbuerūt: Tribus ut ſic dixeri ſyderibus agitatū eſt. Prio & leui & modico tumultu: maiore q̄ bello intra ipos armorum duces ſubſiſtente ſæuitia. Mox atrocius & cruētius p totius uiſcera ſenatus graſſante uictoria. Vltimū nō ciuicā modo: ſed hoſtilem quoqꝫ rabiem ſupgreſſum ē: cū armorum furor totius Italiæ uiribus niteret: eouſqꝫ odiis ſeuiētibus: donec deeſſent: q occiderent. Initium & cauſa belli inexplebilis honorū Marii fames: dū decretā Syllæ puinciam/ Sulpitia lege ſollicitat. Sed impatiēs iniuriæ ſtati Sylla legiones circūegit: dilatoqꝫ Mithridate Exquilia Collinaqꝫ porta geminū agmē urbi infudit. Vnde cum ſubito Sulpitius & Albinouanus obieciſſēt cateruas: ſudeſqꝫ: & ſaxa undiqꝫ a mænibus ac tela iacerent: ipſe quoqꝫ/ iaculatus incendio uiā fecit: arcēqꝫ Capitolii: quæ pænos quoqꝫ Gallos etiam Senonas euaſerāt: quaſi captiuam uictor inſedit: cum ex cōſulto ſenatus/ aduerſariis/ hoſtibus iudicatis: i pſentem tribunū alioſqꝫ diuerſæ factiōis iure ſeuitum eſt. Mariū ſeruilis fuga exemit immo fortuna: alteri bello reſeruauit. Cornelio Cinna Cneo Octauio conſulibus male obrutum reſurrexit incendi A

um:& quidem ab ipſorum diſcordia: cum de reuocandis: quos
ſenatus hoſtes iudicauerat ad populum referretur. Cincta qdē
gladiis cōtione: ſed uincētibus: qbus pax & qes potior: ꝓfugus
patria ſua Cinna confugit ad partes: redit ab Africa Marius:
clade maior: ſiquidē carcer: cathenæ: fuga/exilium/horrificaue-
rant dignitatē: Itaq; ad nomen tanti uiri late concurrit: ſeruitia
proh nefas: & ergaſtula armātur: & facile inuenit exercitū miſer
imperator. Itaq; ui patriam repoſcens: unde ui fuerat expulſus:
poterat uideri iure agere niſi cauſam ſuā ſeuitia corrūperet: ſed
cum diis hominibuſq; infeſtus rediret: ſtatim prio impetu cliēs
& alumna urbis Hoſtia nefanda ſtrage diripit. Mox in urbem
quadruplici agmine intratur: diuiſere copias Cinna. Marius.
Carbo. Sertorius. Hic poſtq̄ manus oīs Octauii depulſa Iani-
culo eſt: ſtatim ad principum cædē ſigno dato aliquāto ſæuius.
quam aut in Punica: aut ī Cymbrica urbe ſæuitur. Octauii con-
ſulis caput pro roſtris exponit. Antonii conſularis/in Marii ip-
ſius menſis. Cæſar & Fimbria in penatibus domorum ſuorum
trucidant. Craſſi pater & filius in mutuo alter alterius aſpectu.
Bebiū atq; Numitoriū per medium forum unci traxere carni-
ficum. Catulus ſe ignis hauſtu ludibrio hoſtium exemit. Meru-
la Flamen Dialis in capitolio Iouis ipſius oculos uenarum cruo
re reſperſit. Arquarius ipſo uidēte Mario cōfoſſus eſt: quia fata-
lem illam. ſ. manum non porrexerat ſalutanti. Hæc tot ſenatus
funera intra Calendas & Idus Ianuarii menſis: ſeptima illa Ma
rii purpura dedit. quid futurum fuit ſi annum conſularis impleſ
B ſet. Scipione/Norbanoq; conſulibus tertius ille turbo ciuilis in-
ſaniæ toto furore detonuit: quippe cum hic. viii. legiones: inde
quingentæ cohortes ſtarent in armis. Inde ab Aſia cum uictore
exercitu Sylla properat: & ſane cum tam ferus in Syllanos Mari
us fuiſſet quanta ſeuitia opus erat: ut Sylla de Mario uindicare-
tur. Primum apud Capuam ſub amne Vulturno ſigna concur-
runt: & ibi ſtatim Norbani fuſus exercitus: ſtatim omnes Scipi-
onis copiæ oſtētata ſpe pacis oppreſſæ. Tum Marius iuuenis &
Carbo cōſules: quaſi deſperata uictoria: ne multi perierent: ſan-

& ibi alquando defecit:ſed non & odia partium finita cũ bello:
non enim prius quieuere: q̃,in urbe ipſa medio ſenatu eorũ qui ui-
cti erant odia uictoris ſeſe cæde ſaciarent. Cauſa tantæ calami-
tatis eademq; oium: nimia fœlicitas: Siquidẽ Quinto Metello/
& Lutio Afranio cõſulibus: cũ Romana maieſtas toto orbe pol
leret: recenteſq; uictorias/Ponticos & Armenios triumphos/in
Pompeianis theatris Roma cantaret: nimia Pompei potentia
apud ocioſos (ut ſolet) ciues mouit iuidiã. Metellus ob iminutũ
Cretæ triumphũ/Cato aduerſus potẽtes ſemꝑ obliquus: detre-
ctare Pompeiũ: actiſq; eius obſtrepere: Hũc dolor tranſuerſum
egit: & ad præſidia dignitati parãda impulit: forte tunc Craſſus
genere/diuitiis/ dignitate florebat: uellet tamen auctiores opes.
Caius Cæſar eloquentia/& ſpiritu/ecce iam cõſulatu alleuabat.
Pompeius tamẽ ſuper utrũq; emiebat. Sic igitur Cæſare digni-
tatem cõparare. Craſſo augere. Pompeio retinere cupientibus
oĩbuſq; pariter potẽtiæ cupidis: de inuadenda Repub. facile cõ-
uenit: ergo cũ mutuis uiribus in ſuũ quiſq; decus niteretur: Gal
liam Cæſar inuadit: Craſſus Aſiam: Pompeius Hiſpaniã. Tres
A,li, Etiã, maxios exercitus: etiam ſic orbis imperiũ ſocietate trium princi-
pum occupatur: decẽ annos traxit iſta dominatio: exinde: quo-
niam mutuo metu tenebantur. Craſſi morte apud Parthos: &
morte Iuliæ Cæſaris filiæ: que nupta Pompeio/generi ſocerique
concordiã matrimonii fœdere tenebat ſtatim emulatio erupit.
Iam Pompeio ſuſpectæ Cæſaris opes: & Cæſari Põpeiana di-
gnitas grauis: nec hic ferebat parem: nec ille ſuperiorẽ: nefas: ſic
de principatu laborabant: tanq̃ duos tanti imperii fortuna nõ
caperet: Ergo Lentulo/Marcelloq; cõſulibus rupta prima coniu B
ratõis fide: de ſucceſſione Cæſaris ſenatus: idemq; Põpeius agi
tabat: nec ille abnuebat; ſi ratio ſui ꝓximis comitiis haberet cõ-
ſulatus: abſenti/quem decẽ tribus fauente Pompeio nuꝑ decre-
uerant. Tũ diſſimulante eodem negabãt. : ueniret & peteret ma
iorũ more: Ille contra flagitare decreta/ac niſi in fide ꝑmanerẽt
nõ ſe dimiſſuꝝ exercitum: Ergo ut in hoſtem decernit: His Cæ
ſar agitatus/ſtatuit præmia armoꝝ armis defẽdere. Prima ciui-
lis belli harena Italia fuit: cuius arces leuibus p̄ſidiis Pompeius

Inſederat:ſed omnia ſubito Cæſaris impetu opp̃ſſa ſunt: prima
Arimino ſigna cecinerũt: Tum pulſus Ethruria Libo: Vmbria
Thermus. Domitius Corſinio: Et peractũ erat bellum ſine ſan-
guine ſi Põpeiũ Brũduſii opprimere: ut cœpat: potuiſſet. Sed il-
le per obſeſsi clauſtra portus: nocturna fuga euaſit: turpe dictu:
modo princeps patrũ/pacis belliqꝫ moderator: per triumphatũ
a ſe mare lacerata & pene inermi naui fugiebat. Nec Pompeius
ab Italia/ q̃ ſenatus urbe fugatur prior: quá pene uacuam metu
Cæſar ingreſſus cõſulem ſeipe̅ facit/ Aerariũ quoqꝫ ſanctũ/ qđ
quia tardius apiebant Tribuni/iuſsit effringi: cenſumqꝫ & patri
moniũ Populi Romani ante rapuit: q̃ imperiũ. Pulſo fugatoqꝫ
Pompeio maluit prius ordinare ꝓuinciam/q̃ ipſum ſequi. Sici-
liam & Sardiniã Annonæ pignora per legatos habuit: nihil ho
ſtile erat ĩ Gallia: pacem ipſe fecerat. Sed ad Hiſpanienſes Pom-
pei exercitus/tranſeunti ꝑ eam duci portas claudere auſa Maſsi-
lia eſt: Miſera/dũ cupit pacem Belli metu: in bellũ incidit: ſed qa
tutis muris erat uinci eam ſibi iuſsit abſenti. Græcula ciuitas nõ
ꝓ mollicia noı̃s: & uallũ cædere: & incendere machinas auſa: &
congredi nauibus. Sed Brutus cui mandatũ erat bellum/uictos
terra mariqꝫ perdomuit: mox dedẽtibus ſeſe ablata oı̃a præter(
C quam potiorẽ omnibus habebãt) libertatem. Anceps uariũque
& cruentũ in Hiſpania bellũ, cum legatis Cnei Pompei Petreio
& Afranio: quos Ilerdæ caſtra habẽtes: apud Sycorim amnem
obſidere & ab oppido intercludere aggredit̃. Interim ab unda-
tione uerni fluminis cõmeatibus ꝓhibet: ſic fame caſtra tentata
ſunt: obſeſſorqꝫ ip̃e q̃ſi obſidebatur. Sed ubi pax fluminis redit/
populatõibus & pugna cãpos apuit: Iterꝫ ferox ĩſtat: & cedẽtes
ad Celtiberiã conſecutus: aggere & uallo: & ꝑ hæc ſiti: ad dediti
onem cõpulit. Sic citerior Hiſpania recepta eſt: nec ulterior mo-
ram fecit: quid. n. una poſt quinqꝫ legiones? Itaqꝫ ultro cedente
Varrone: Gades: fretũ: Oceanus: oı̃a fœlicitatẽ Cæſaris ſeque-
bantur. Aliquid tamẽ aduerſus abſentẽ ducem auſa fortuna eſt
Circa Illyricum & Africã quaſi de induſtria ꝓſpera eius aduer-
ſis irradiarent̃. Quippe cũ fauces Adriatici maris iuſsi occupa-
re Dolobella & Antonius. Ille Illyrico: Hic Corcyreo littore ca-

ſtra poſuiſſent: iã maria late tenente Põpeio repente caſtra lega
tus eius Octauius Libo ingẽtibus copiis claſsicoꝝ utrumq; cir/
cũuenit: deditionẽ fames extorſit Antonio. Miſſæ quoq; a Ba/
ſilo in auxilium eius rates: q̃les inopia nauiũ fecerat: noua Pom
peianoꝝ arte Cilicum actis ſub mare funibus captæ/ quaſi ꝑ in/
daginem: duos tamen æſtus explicuit: Vna quæ Opiterginos
ferebat/ ĩ uadis hæſit memorandũq; poſteris exitũ dedit. Quip/
pe uix mille iuuenum manus/ circunfuſi undiq; exercitus: ꝑ totũ
diem tela ſuſtinuit: & cũ exitum uirtus non haberet: tamen ne in
deditionem uenirẽt hortante tribuno Vlteio mutuis ictibus in
ſe concurrit. In Africa quoq; par & uirtus/ & calamitas Curio/ D
nis fuit: q ad recipiendũ prouinciã miſſus pulſo fugatoq; Var/
rone iam ſupbus. ſubitũ Iubæ regis aduẽtum/ equitatũ q; Mau/
rorum ſuſtinere nõ potuit. Patebat uicto fuga: ſed pudor ſuaſit
ut amiſſum ſua temeritate exercitũ morte ſequeret̃. Sed iam de/
bitum pari fortuna flagitãte ſedem bello Pompeius Epiron de/
A.l. oĩbus, gerat. Nec Cæſar moratus Quippe ordinatis a tergo obſtanti/
bus quamuis hyems media ꝓhiberet tempeſtate/ ad bellum na/
uigauit: potitiſq; ad Oricũ caſtis: cum pars exercitus ob inopiã
nauium cũ Antonio dimiſſa Brunduſii morã faceret: adeo im
patiens erat ut ad arceſſendos eos ardente uentis maris/ nocte/
cõcubia: ſpeculatorio nauigio ſolus ire temptauerit: extat ad tre
pidum tãto diſcrimine gubernatorem: uox ipſius. Quid times
Cæſarem uehis. Cõtractis in unũ undiq; omnibus copiis: poſi/
tiſq; cominus caſtris diuerſa erant ducũ conſilia. Cæſar pro na/
tura ferox: & cõficiendæ rei cupidus: oſtentare aciem: ꝓuocare:
laceſſere: nũc obſidione caſtrorum/ q̃ erat ſexdecĩ milium/ uallo
obducta. Sed qd his obeſſet obſidio: q patente mari oĩbus copi/
ĩs abũdarẽt. Nũc expugnatiõe Dyrrachii irrita: qppe quã uel
ſitus ĩexpugnabilẽ faceret. Ad hoc aſsiduis ĩ Eruptionẽ hoſtiũ
ꝓliis: quo tpe egregia uirtus Sceuæ centuriõis emicuit: cuius in
ſcuto centũ atq; uigĩti tela ſedere. Iã uero direptiõe urbiũ ſocia/
rũ cum Oricũ & Gõphos: & alia caſtella Theſaliæ uaſtarẽt. Põ/
peius aduerſus hæc nectere moras/ tergiuerſari ſimul: ut hoſtẽ
ĩterclusũ undiq; ĩopia comeatuũ terreret: utq; ardẽtiſſimi ducis

cōſeneſceret ipetus Nec diutius ꝑfuit duci ſalutare conſiliū/mili
E tes otiū:ſocii morā:Pricipes ambitū ducis increpabāt. Sic/ꝑcipi
tantibusfatis/ꝑlio functa eſt Theſalia:& Philippicis cāpis/urbis
imperii generis humani fata cōmiſſa ſunt: nūq̄ ullo loco tantū
uirium Populi Romani: tantū dignitatis fortuna uidit: trecēta
amplius milia: hic & illinc ꝑter auxilia regum & ſenatus. Nunq̄
imminentis ruinæ manifeſtiora prodigia: fuga uictimarū/Exa-
mina: Inſignes interdū tenebræ/dux ipſe & nocturna imagine
theatri ſui andiens plauſum in modū planctus circumſonare/&
mane cū pullo amiculo(nefas)apud pricipia conſpectus ē Nun-
q̄ acrior neq; alacrior exercitus Cæſaris fuit. Inde claſſica prius
ide tela: annotatū quoq; comitētis aciē Craſtini pilū. Qui mox
adacto in os gladio: ſic iter cadauera reptus: libidinē ac rabiem
q̄ pugnauerat ipa nouitate uulneris præferebat. Sed nec minus
admirabilior illius exitus belli. Quippe cū Pōpeius adeo eq̄tū
copia abūdaret ut facile circūuēturus ſibi Cæſarē uideret circū-
uentus ipſe ē. Nā cū diu æquo Marte cōtenderet: iuſſuq; Pōpei
fuſus a cornu erupiſſet eq̄tatus/repēte hic ſigno dato: Germano
rū cohortes tantū i effuſos eq̄tes fecere impetū: ut illi eſſe pedites
ii uenire i eq̄s uiderent. Hāc ſtragē fugiētis eq̄tatus leuis arma-
turæ ruina comitata ē: tūc terrore latius dato turbātibus iuicem
copiis: reliq̄ ſtrages q̄ſi una manu facta ē: Nec ulla res magis exi
tio fuit q̄ ipa exercitus magnitudo. Multus i eo ꝑlio Cæſar fuit:
mediuſq; iter impatorem & militē: uoces quoq; eo eq̄tātis exce-
ptæ/altera cruēta: ſed docta & ad uictoriā efficax/Miles faciē fe
ri: altera ad iactationē cōpoſita: Parce ciuibus/cū ipſe ſequeret.
F Fœlicem utcūq; in malis Pompeium: ſi eadem ipſum que exer
citum eius fortuna traxiſſet: ſuperſtes dignitatis ſuæ uixit: cum
maiore dedecore ut per Theſſalica Tempe equo ſugeret/pulſus
Hearis in deſerto Ciliciæ ſcopulo/fugam in Parthos Africam
uel Egyptū agitaret. Vt deniq; in Peluſiaco littore imperio ui
liſſimi regis cōſiliis: Spadonū/& neq̄d malis deſit Septimii de
ſertoris ſui gladio trucidatus ſub oculis uxoris ſuæ liberorum q;
moreret. Quis nō pactū eſſe cū Pōpeio crederet bellū: atq̄ acri-
us multo atq; uehemētius Theſalici incēdii cineres recaluere: &

Eutrop. li. vi. & Suetonio. & Floro cōtrariꝰ eſt & forte male. Nā illud(parcite ciuibus.)Pompeio attribuit. Liuius ab Achilla occiſum eſſe ſcri. li. cii. Sed Plutar. plures fuiſſe oſtēdit. q Pomp. oc.

In ægypto qdem aduerſus Cæſarem ſine partibus bellum. qppe
cum Ptolemeus rex Alexandriæ ſummũ ciuilis belli ſcelus pere⸗
giſſet: fedusq́ amicitiæ cũ Cæſare medio Pompeii capite ſanxiſ⸗
ſet: ultionẽ clariſsimi uiri manibus/querente fortuna cauſa non
defuit. Cleopatra regis ſoror effuſa Cæſaris genibus/partem re
gni repoſcebat. Aderat puellæ forma: & quæ duplicaret̃ ex illo/
q̄ talis paſſa uidebat̃ iniuriam: Odiũ ipſius regis: qui Pompeii
cædem partiũ fato/nõ Cæſari dederat: haud dubie idem ĩ ipm̃
auſurus ſi expediſſet. Quã ubi Cæſar reſtitui iuſsit in regnum/
ſtatim ab eiſdem pcuſſoribus Pompeii obſeſſus in regia/quãuis
exigua manu ingentis exercitus molem mira uirtute ſuſtinuit.
Ac primum ædificiorũ proximorũ atq́ naualium ĩcendio: infe⸗
ſtorũ hoſtium tela ſubmouit. Mox peninſulam Pharon ſubitus
euaſit: Inde depulſus ĩ maria mira fœlicitate ad proximã claſsẽ
enatauit. Relicto quidem in fluctibus paludamẽto: ſeu fato: ſeu
conſilio/ut illud ingruentibus hoſtiũ telis ſaxiſq́ peteret̃. Tamẽ
receptꝰ a claſſicis ſuis undiq́ ſimul hoſtes adortus de imbelli ac
perfida gente iuſta Generi manibus dedit. Quippe & Theodo⸗
rus magiſter: auctor totius belli: & ne uirilia qdem portẽta Pho⸗
tinus atq́ Ganymedes/diuerſi p mare & transfugio & morte cõ
ſumpti. Regis ipſius corpus obrutũ in limo repertum ẽ in aureæ
loricæ honore. In Aſia quoq́ nouus rerum motus a Ponto pla⸗
ne: quaſi de induſtria captãte fortuna hũc Mithridatico regno
exitum: ut a Pompeio pater: a Cæſare filius uinceret̃. Rex Phar⸗
naces magis diſcordiæ noſtræ fiducia: q̃ uirtutis ſuæ/ infeſto in
Cappadociã agmine ruebat. Sed hũc Cæſar aggreſſus uno: &(
ut ſic dixerim) non toto p̃lio obtriuit more fluminis: quod uno
eodemq́ momẽto uenit: percuſsit: abſceſsit. Nec uana de ſe p̃di⸗
catio eſt Cæſaris: ante uictũ hoſtem eſſe: quã uiſum. Sic cum ex⸗
teris. At in Africa cum ciuibus multo atrocius q̃ in Pharſalia. G
Huc reliquias partiũ naufragus quidã furoris æſtus expulerat.
Nec reliquias diceres: ſed integrũ bellum: ſparſæ magis quã op⸗
preſſæ uires erãt. Auxerat ſacramentũ ipſa clades imperatoris.
Nec degenerabat ducũ ſucceſsio. Quippe ſatis ample ſonabant
in Pompeiani nois locum/Cato & Scipio: Acceſsit copiis Mau⸗

ritanius rex Iuba: uidelicet ut latius uinceret Cæſar. Nihil ergo
inter Pharſaliam: & Thapſon: niſi ꝙ amplior eoq; acrior Cæſa
rianorũ impetus fuit: indignantium poſt Pompeiũ creuiſſe bel-
lum. Deniq; ꝙ aliter nunq̄ ante imperiũ ducis ſua ſponte ſigna
cecinerunt. Strages a Iuba cœpit: Et elephanti bellorũ rudes &
nup a ſilua/conſternati ſubito clangore: ſtati & exercitus in fugã
& duces fortius: q̄ ut effugerent non incõſpicua tamẽ morte om
niũ. Iam Scipio, naue fugiebat: & aſſecutis hoſtibus gladium p
uiſcera exegit: & ubi eſſet quodã requirente: reſpondit hoc ipm:
Bene ſe habet imperator. Iuba cũ ſe recepiſſet in regiam magni-
fice epulatus: poſtero die cũ Petreio fugæ comite ſuperq; mẽſas
& pocula interficiẽdum ſe ei præbuit. Ille & regi ſuffecit & ſibi.
Cum īterim ſemeſi ꝑin medio yphi & parentalia fercula regio ſi-
mul Romanoq; ſanguīe madebãt. Cato nõ īterſuit bello poſitiſ
q; ad Bragadam caſtris: Vticã uelut altera Africæ clauſtra ſerua
bat. Sed accepta partium clade nihil cũctatus (ut ſapiente dignũ
erat) mortem etiã lætus acciuit. Nam poſtq̄ filium comiteſq; ab
amplexu dimiſit ĩ nocte lecto ad lucernã Platonis libro: q ĩmor-
talitatem animæ docet: paulũ quieuit. tũ circa primam uigiliam
ſtricto gladio releuatum manu pectus ſemel: iterumq; percuſſit.
Auſi poſt hoc uirum medici uiolare fomentis. Ille paſſus/dũ ab-
ſcederent: reſcidit plagas: ſecutaq; uis ſanguinis moribũdas ma
H nus in ipo uulnere reliquit. Quaſi nõ eſſet uſquã dimicatũ: ſic ar
ma rurſus & partes: quantoq; Africa ſupra Teſſaliã fuit: tanto
Africam ſupabat Hiſpania plurimũ quantum fauoris partibus
dabat fraternitas ducũ & pro uno duos ſtare Pompeios. Itaq;
nuſq̄ atrocius nec tã ancipiti Marte cõcurſum eſt. Primũ in ipſo
hoſtio Oceãi Varus Diduiſq; legati cõflixere: Sed acrius fuit cũ
ipo mari: q̄ inter ſe nauibus bellum. Siquidẽ uelut furorẽ ciuiũ
caſtigaret Oceanus: utramq; claſſem naufragio cecidit. Quinã
ille horror! cum eodem tempore fluctus: ꝓcellæ: armamẽta con
fligerent: adde ſitus ipius formidinẽ uergentia in unũ: hinc Hiſ A.li. urgen
paniæ: inde Mauritanie littora. Mare & inteſtinum & externũ: tia.
imminentiſq; Herculis ſpeculas: cum oĩa undiq; ſimul prælio &
tempeſtate ſæuirent mox circa obſidiones urbiũ utrimq; diſcur

ſum ē. Quæ miſere inter hos atq; illos duces ſocietatis Roma/
næ pœne dabant. Omniū poſtrema certaminum Munda/ Hic
non pro cætera fœlicitate: ſed anceps & diu triſte ꝑlium: ut pla/
ne uideretur neſcio qd deliberare fortuna. Sane & ipſe ante aci
em mæſtior non ex more Cæſar ſiue reſpectu fragilitatis huma/
næ: ſiue nimiam ꝓſperorum ſuſpectam habens cōtinuationem
uel eadem timens: poſtq̄ idem eſſe cœpat q; Pompeius. Sed in
ipſo prælio: q; nemo unqnam meminerat: cum diu pari Marte
acies nihil aliud q̄ occiderent in medio ardore pugnantium ſu/
bito ingens inter utroſq; ſilentium/ q̄ſi conueniſſent: hic omniū
ſenſus erat/ nouiſsime illud inuſitatum Cæſaris oculis (nephas)
poſt. xiiii. ānos ꝓbata ueteranorum manus gradū retro dedit:
q; & ſi nondum fugerat: apparebat tamē pudore magis: quam
uirtute reſiſtere. Itaq; ablegato equo ſimilis furēti primā in aci/
em procurrit. Ibi prenſare fugiētes/ confirmare/ per totū deniq;
agmen oculis: manibus: clamore uolitare. Dicitur in illa ꝑturba
tione & de extremis agitaſſe ſecum/ & ita manifeſto uultu fuiſſe:
quaſi occupare manu mortē uellet: niſi cohortes hoſtiū quinq;
per tranſuerſam aciem actæ quas Labienus ꝑiclitātibus caſtris
præſidio miſerat: ſpeciem fugæ prebuiſſent: hoc aut & ipſe credi
dit: aut dux callidus attribuit i occaſionē & quaſi fugientē inue/
ctus ſimul & ſuorum erexit animos: & hoſtes ꝑculit. Nam ii dū
ſe putāt uicere/ fortius ſequi: inde Pompeiani dū fugere credūt
ſuos, fugere cœperunt. Quanta fuerit hoſtium cedes: Ira rabieſ/
q; uictoribus/ ſic eſtimari poteſt. Hoc a prælio profugi cū ſe Mū
dæ recepiſſent: & Cæſar obſideri ſtatim uictos imperaſſet: cōge/
ſtis cadaueribus agger effectus ē: quæ pilis iaculiſq; cōfixa inter
ſe tenebantur: fœdum etiā inter Barbaros: ſed uidelicet uictori/
am deſperantibus Pompei liberis Cneum ꝑlio profugum/ cru/ I
re ſaucio deſerta & auia petentē Cenonius apud Lauronē oppi/
dum conſecutus pugnantē/ nondum deſperantē/ interficit. Sex/
tum fortuna in Celtiberia interi abſcondit: aliiſq; poſt Cæſarē
bellis reſeruauit Cæſar i patriam uictor inuchit: primū de Gal/
lia triumphū tranſmiſerat Rhenus: Rhodanus: & ex auro capti
uus Oceanus. Altera laurus Egyptia tūc in ferculis Nilus: Arſi/

noe & ad ſimulachrũ ignium ardens Pharus. Tertius de Pharnace currus & Ponto. Quartus Iubã & Mauros: & his ſubactã oſtendebat Hiſpaniã. Pharſalia & Thapſos & Munda nuſq̃: & quãto maiora erãt de q̃bus non triũphabat? Hic aliq̃do finis armis fuit. Reliqua pax incruẽta / penſatũq; clementia bellũ / nemo cæſus impio pter Afraniũ: ſatis ignouerat ſemel: & Fauſtũ Syllam didicerat generoſum timere: filiãq; Pompei cũ patruelibus ex Sylla / hic poſteris cauebat. Itaq; non ĩgratis ciuibus oẽs unũ in prĩcipem cõgeſti honores circa templa / imagines ĩ theatro / diſtincta radiis corona: ſuggeſtus in curia / faſtigiũ in domo / menſis in cœlo / ad hoc pater ip̃e patriæ ppetuuſq; dictator. Nouiſſime dubiũ an ipſo uolente: oblata pro roſtris ab Antonio cõſule regni inſignia. Quæ omnia uelut inſulæ in deſtinatã morti uictimam cõgerebantur. Quippe clementiam principis uicit inuidia: grauiſq; erat liberis ipſa beneficiorum potentia. Nec diutius dilatio donata eſt. Sed Brutus & Caſſius aliiq; Patricii cõſenſerunt in cædẽ principis (quanta uis fati) manauerat late cõiuratio: libellus etiam Cæſari datus eodem die: nec perlitare centum uictimis potuerat: uenit ĩ curiam tamẽ expeditionem Parthicam meditans: ibi in curuli ſedentẽ eum ſenatus iuaſit tribuſq; & uiginti uulneribus ad terrã datus ẽ: ſic ille q terrarũ orbem ciuili ſanguine ĩpleuerat: tandẽ ip̃e ſanguĩe ſuo curiã ĩpleuit.

CESAR AVGVSTVS. TI. III.

POpulus Romanus Cæſare & Põmpeio trucidatis: rediiſſe ĩ ſtatum priſtinæ libertatis uidebatur: & redierat: niſi aut Pompeius liberos: aut Cæſar hædedẽ reliq̃ſſet: Vel qđ utroq; perniciosius fuit: ſi nõcollega quondã / mox emulus Cæſarianæ potentiæ fax / & turbo ſequẽtis ſeculi ſupfuiſſet Antonius: Quippe dũ Sextus paterna repetit / trepidatũ toto mari: dũ Octauius mortẽ p̃ris ulciſcit̃. Iterũ fuit mouẽda Theſſalia: dũ Antõius uarius ĩgenio aut ſucceſſorẽ Cæſaris indignatur Octauiũ / aut amore Cleopatræ deſciſcit ĩ regem nam aliter ſaluus eſſe non potuit: niſi confugiſſet ad ſeruitutem: Gratulandũ tñ in tanta pturbatiõe eſt / q; potiſſimũ ad Octaui

um Cæſarem Auguſtũ ſumma rerum rediit: q ſapiẽtia ſua atq; ſolertia: ꝑculſum undiq; & perturbatũ ordinauit impii corpus ꝗ ita haud dubie nunq̃ coire & cõſentire potuiſſet: niſi unius pſi dis nutu/ quaſi aĩa & mente regeret. Marco Antonio & Publio Dolobella conſulibus impium Romanũ iam ad Cæſares tranſferente fortuna: uarius & multiplex motus ciuitatis fuit quodq; ĩ annua cœli cõuerſiõe fieri ſolet: ut mota ſydera tonẽt ac ſuo flexu tẽpeſtate ſignificẽt: ſic cum Romanæ dominatõis. i. humani generis cõuerſione penitus ĩtremuit/ omniq; genere diſcriminũ ciuilib⁹ terreſtrib⁹: ac naualib⁹ bellis oẽ ĩperii corpus agitatũ ẽ.

BELLVM MVTINENSE. TI. IIII.

PRima ciuilium motuũ cauſa teſtamentũ Cæſaris fuit: cuius ſecũdus hæres Antonius ꝑlatum ſibi Octauiũ furens: inexpiabile contra adoptionẽ acerrimi iuuenis ſuſceperat bellum/ Quippe cũ ĩtra. x. &. viii. annos teneꝶ obnoxium & opportunũ iniuriæ iuuenem uideret ipſe plane & cõmilito Cæſaris dignitatẽ laceraret: furtis hæreditatem: ipm inſectari ꝓbris: & cunctis artibus cooptationem Iuliæ gentis cũ inhibere nõ deſineret. Deniq; ad deprimẽdum iuuenẽ: palã arma moliri: & parato exercitu in Ciſalpina Gallia reſiſtentem motibus ſuis Decium Brutum obſidebat/ Octauius Cæſar ætate & iniuria fauorabilis & noĩs maieſtate: ꝗ ſibi induerat/ Reuocatis ad arma Veteranis: priuatus (ꝗs crederet?) cõſulem aggreditur: obſidione Mutinæ liberat Brutum. Antonium exuit caſtris: tum quidem etiam manu pulcher apparuit. Nam cruentus & ſaucius aquilam a moriente ſignifero traditam: ſuis humeris in caſtra referebat.

TRIVMVIRATVS. TI V.

C Vm ſolus etiã grauis paci: grauis Reipublicæ eſſet Antonius: quaſi ignis incẽdio Lepidus acceſsit: qa contra duos exercitus neceſſe fuit uenire incruentiſſimi fœderis ſocietatẽ/ diuerſa oĩum uota incendia: Lepidum diuitiarꝝ cupido: quarum ſpes ex turbatiõe Reipublicæ. Antonium ultiones de his: q ſe hoſtem iudicaſſent. Cæſarẽ inultus pr̃ & manibus eius graues Caſsius & Brutus agitabant In hoc uelut fœdus/pax inter tres duces componit̃. apud Cõfluentes inter Peruſiam & Bononiã iungũt manus: & exercitus cõſalutãt: nullo bono more triũuiratus ĩuaditur. Oppreſſa armis Republica. Redit Syllana ꝓſcriptio. cuius attrocitas nihil in ſe minus habet q̃ numerum. cxl. ſenatorꝝ/exitus fœdi: truces: miſerabiles/ toto terrarũ orbe fugientium Pro qbus quis ꝓ indignitate rei non ingemiſcat? Cũ Antonius cõcedente Cæſare auũculum ſuũ/ Lepidus Lutium Paulũ ſuum fratrẽ proſcripſerit. Rome capita Cæſorum ꝓponere in roſtris iam uſitatũ erat. Verũ ſic quoq; ciuitas lachrymas tenere nõ potuit: cum recisum Ciceronis caput in illis ſuis roſtris uideret̃. nec aliter ad uidẽdum eum: q̃ ſolebat ad audiendum/ concurreret̃. Hæc ſcelera ĩ Antonii Lepidiq; tabulis. Cæſar percuſſoribus patris contentus fuit. Hæc quoq; niſi multa fuiſſet/etiã iuſta cædes haberet̃. A. l. ab his. Liui. li. c xx. habet c xxx.

BELLVM CASSII ET BRVTI. TI. VI.

B Rutus & Caſsius ſic Cæſarem. quaſi Tarquinium regẽ depuliſſe regno uidebant̃. Sed libertatem quã maxime reſtitutã uoluerunt: illo ipſo parricidio ꝑdidere: Igitur cæde ꝑfecta: cũ ueteranos Cæſaris nec ĩmerito timerent: ſtatim e curia in Capitoliũ confugerãt. Nec illis ad ultionem deerat animus: ſed ducẽ nõ habebant: Igit̃ cum appareret quæ ſtrages Reipu. ĩmineret/ diſplicuit ultio cũ cõſulis abolitione decreta. Ne tamẽ publici doloris oculos ferrẽt: in prouincias ab illo ipſo quẽ occiderant Cæſare datas/ Syriam & Macedoniam cõceſſerant. Sic uindicta Cæſaris delata potius q̃ oppreſſa eſt, Igit̃ ordinata magis ut poterat: quam ut decebat ĩ

triumuiros Republica/relicto ad urbis p̄ſidium Lepido. Cæſar
cum Antonio in Caſsium Brutumq; ſuccingitur. Illi cõparatis
ingentibus copiis eandem illam: quæ fatalis. Gn. Pompeio fuit
harenam inſederant. Sed nec tum ĩminentia cladis deſtinatæ ſi/
gna latuere: Nam & aſuetæ cadauerũ pabulo uolucres/caſtra q̄ſi
iam ſua circũuolabant. In acie ꝓdeuntibus obuius Ethiops ni/
mis aperte ferale ſignum fuit. Ipſiq; Bruto per noctẽ cum illato
lumine ex more aliqua ſecũ agitaret/ atra quedam imago ſe ob/
tulit: & quæ eſſet interrogata: tuus inquit malus Genius: *hoc di/
xit*/& ſub oculis mirantis euanuit. Pari ĩ meliora p̄ſagio in Cæ/
ſaris caſtris oĩa. aues: uictim æq; ꝓmiſerant. Sed nihil illo p̄ſen/
tius q̄ Cæſaris medicus ſomnio admonitus: ut Cæſar caſtris ex
cederet: quibus capi ĩminebat ut factũ eſt. Acie nãq; commiſſa
cum pari ardore aliq̄diu dimicatũ foret: & quamuis duces non
eſſent tunc preſentes cum alterꝝ corporis egritudo: illum metus
& ignauia ſubduxiſſent/ ſtaret tamen ꝓ partibus inuicta fortu/
na: & ultoris: & qui uĩdicabat̃. Primum adeo anceps fuit & par
utrumq; diſcrimẽ: ut exitus p̄lii docuit: Capta ſunt hic Cæſaris
caſtra: inde Caſsii. Sed quanto efficatior eſt fortuna q̄ uirtus: &
quam uerum eſt. Quod moriẽs efflauit/ Non ĩ re ſed & ĩ uerbo
tantum eſſe uirtutẽ. uictoriam illi prælio error dedit Caſsius in/
clinato cornu ſuorum cum captis Cæſaris caſtris rapido impe/
tu recipientes ſe eq̃tes uideret. fugere arbitratus/euadit in tumu/
lum. inde puluere & ſtrepitu etiam nocte uicina eximentibus ge
ſtæ rei ſenſum/cum ſpeculator quoq; in id miſſus tardius renun
ciaret: tranſactũ de partibus ratus: uni ex proximis auferẽdum
præbuit caput. Brutus cum ĩ Caſsio etiam ſuũ animum perdiſ/
ſet: nequid ex cõſtituti fide reſignaret. ita. n. par ſupereſſe bello
cõuenerat. ipſe quoq; uni cõmitum ſuorum confodiendũ præ/
buit latus. Quis ſapiẽtiſsimos uiros nõ miret̃: ad ultimũ nõ ſu/
is manibus uſos: niſi hoc quoq; ex perſuaſione non defuit ne ui/
olarent manus: ſed in abolitione ſanctiſsimaꝝ pientiſsimarũq;
animarum iudicio ſuo ſcelere alieno uterentur.

BELLVM PERVSINVM. TI. VII.

Lterum bellũ concitauit agrorũ diuiſio: quos Cæ-
A ſar ueteranis ĩ caſtris ꝓcium militiæ pſoluebat. ſem-
per aliter Antonii peſſimũ ingenium gladio cincta
uirilis militiæ uxor agitabat: Ergo depulſos agris
colonos incitãdo iterũ in arma ierat. Hic uero iam nõ priuatis:
ſed totius ſenatus ſuffragiis iudicatũ hoſtem Cæſar aggreſſus
intra Peruſiæ muros redegit: compulitq; ad extrema deditõis|
turpi & nihil non experta fame.

BELLVM CVM SEXTO POMPEIO. TI. VIII.

Vblatis percuſſoribus Cæſaris ſuperat Pompei do-
S mus: alter iuuenũ in Hiſpania occiderat: alter fuga
euaſerat. cõtractiſq; ĩfœlicis belli reliquiis. cũ inſup
ergaſtula armaſſet: Siciliã Sardiniamq; habebat. iã
& claſſe mediũ mare inſederat. O ꝗ diuerſus a patre: ille Cilicas
extinxerat. hic ſecum Pyratas nauales agitarat. Tanta mole bel-
li penitus in Siculo freto iuuenis oppreſſus eſt. Magniq; famam
ducis ad inferos ſecũ tuliſſet ſi nihil tentaſſet ulterius nihil niſi ꝙ
magne indolis ſignum eſt ſperare ſemper. Perditis enim rebus
ꝓfugit/Aſiãq; uelis petit uenturus ibi in manus hoſtiũ: & cathe-
nas & ꝙ miſerrimũ eſt fortibus uiris: ad hoſtium arbitrium ſub
ꝑcuſſore moriturus. Nõ alia poſt Xerxem miſerabilior fuga qp-
pe modo trecentaꝝ quinqꝫginta nauiũ dominus. cũ ſex ſeptẽue
fugiebat/extĩcto ꝓtorie nauis lumine: ãnulis in mare obiectis pa-
uens atq; reſpectãs. & tamen nõ timens ne periret.

BELLVM PARTHICVM DV-
ce Ventidio. Titulus. VIIII.

Vamuis ĩ Caſſio & Bruto partes ſuſtuliſſet/ in Põ-
Q peio totum partiũ nomẽ aboleſſet/nõdum tamẽ ad
pacis ſtabilitatẽ ꝓfecerat Cæſar. cũ ſcopulus & no-
dus & ĩ ora publicæ ſecuritatis ſupeſſet Antonius: nec ille defuit
uitiis quin periret. Imo oĩa exptus ambitu & luxuria primũ ho-
ſtes: deinde ciues. tandẽ etiã terræ ſæculũ liberauit. Parthi clade
Craſſiana altius aĩos erexerãt/ ciuileſq; P. R. diſcordias læti ac-

ceperant: Itaq; ut prima affulſit occaſio nō dubitauerunt erūpere. ultro qdem inuitante Labieno: q miſſus a Caſsio Brutoq;: q furor ſcelerū! ſollicitauerat hoſtes in auxiliū: & illi Pacoro duce
Liui.li.c xx regio iuuene/ diſsipāt Antoniana pſidia/ Caſca legatus ne ueni
vii. Didiū ret in poteſtatē a gladio ſuo īpetrauit. Deniq; ablata Syria ema
Saxā illum nabat latius malum: hoſtibus ſub auxilii ſpem ſibi uincentibus:
nominant niſi Vētidius & hic legatus Antonii incredibili fœlicitate: & La
nō Caſcā. bieni copias: ipſumq; Pacoꝝ: & omnem Parthicum equitatum toto īter Orontē & Euphratem ſinu late cecidiſſet. Viginti amplius miliū fuit. Nec ſine conſilio ducis: qui ſimulato metu adeo paſſus eſt caſtris ſuccedere: dōec aſſumpto iactus ſpacio: adimeret uſum ſagittaꝝ: Rex fortiſsime dimicans cecidit. Mox circūlato eius per urbes quæ deſciuerant capite/ Syria ſine bello recepta. Sic Craſsianā cladem Pacori cæde penſauimus.

BELLVM PARTHICVM CVM ANTONIO. TI. X.

E Xpertis inuicem Parthis atq; Romanis: cum Craſſus atq; Pacorus utrinq; uirium mutuaꝝ documenta feciſſent: pari rurſus reuerentia ītegrata amicitia. & quidem ab ipo fœdus Antonio cū rege pcuſſum Sed immenſa uanitas hoīs.: dum titulorum cupidie Araxem &
A. li. Labi. Euphratem ſub imaginibus ſuis legi cōcupiſſet. Neq; cauſa: nec conſilio: ac ne imaginaria qdem belli conditione: q̄ſi hoc quoq; ex arte ducis eſſet obrepe: relicta repente Syria in Parthos impetum facit/ Gens pter armoꝝ fiduciam ſimulat trepidationem & in campos fugam/ Hic ſtatim q̄ſi uictor ſequebatur: cum ſubito nec magna hoſtiū manus ex improuiſo etiā in feſſos uia/ ſub ueſpere uelut nimbus erupit/ & miſsis undiq; ſagittis duas legiōes operuerūt: Nihil acciderat in cōparationem cladis: quæ i poſterum diem īminebat: niſi īteruenīſſet deū miſeratio. Vnus ex clade Craſſiana: Parthico habitu: caſtris adequitat: & ſalute latinæ data/ cum fidē ipſo feciſſet: quid īmineret edocuit: iam affuturū cum oībus copiis regem: irent retro: peterētq; mōtes. ſic quoq; hoſtem fortaſſe nō defore: atq; ita ſecuta ē minor uis hoſtium: q̄ īminebat. Adfuit tame: deletæq; reliquæ copiæ forent niſi urgē

tibus telis ĩ modum grãdinis q̄dam ſorte quaſi docte procubuiſ
ſent in genua milites: & elatis ſuper capita ſcutis cæſoꝝ ſpeciem
præbuiſſent: tū Parthus arcus ĩhibuit: deinde Romani cū ſe rur
ſus extuliſſent: adeo res miraculo fuit: ut unus ex barbaris: Miſe
rit uocem. Ite & bene ualete Romani merito uos uictores fama
gentium loquit̄: qui Parthoꝝ tela fugiſtis. Non minor ex aqua
poſtea: quã ab hoſtibus excepta clades/ infeſta prium ſiti regio/
cum q̄buſdam Salmacidis fluuius infeſtior/ nouiſſimeq; cum
iam ab ĩualidis & auide hauriebat̄: Noxiæ etiam dulces fuere.
Mox & ardores per Armeniam & niues per Cappadociam &
utriuſq; cœli ſubita mutatio pro peſtilētia fuit. Sic uix tertia par
te de. xvi. legionibus reliqua cū argētum paſsim dolabris con
cideret: & ſubinde ĩter moras mortem a gladiatore ſuo flagitaſ
ſet. egregius imperator tandē profugit in Syriam: ubi incredi
bili quadam mentis uecordia ferocior aliquanto factus eſt: qua
ſi uiciſſet quĩ euaſerat.

BELLVM CVM ANTONIO & Cleopatra. Tit. XI.

F Vror Antonii quatenus ꝑ ambitum nō interiret/ &
luxu & libidine extinctus eſt: Quippe poſt Parthos
cum exoſus arma: in otio ageret: captus amore Cle
opatræ quaſi bene geſtis rebus in regio ſe ſinu reſi
ciebat. Hæc mulier Egyptia ab ebrio imꝑatore ꝑcium libidinū/
Romanum imperiū petit: & ꝓmiſit Antonius: q̄ſi facilior eſſet
Partho Romanus. Igitur dominationem parare nec tacite: ſed
patrie nōis/ togæ faſcium oblitus: totus in monſtrū illud: ut mē
te/ ita animo quoq; cultuq; deſciuerat. Aureum ĩ manu baculū/
ad latus: & in acie purpurea ueſtis/ ingentibus oſtricta gemmis/
diadema aderat: ut regina rex ipſe frueret̄: Ad primam nouorū
motuū famam/ Cæſar a Brūduſio traiecerat: ut ueniēti bello oc
curreret: poſitiſq; caſtris in Epyro Leucadem inſulã montemq;
Leucadem: & Ambracii ſinus cornua infeſta claſſe ſuccinxerat.
Nobis. cccc. amplius naues. cc. nō minus hoſtiū. ſed numerum
magnitudo penſabat. Quippe a ſenis in nouenos remoꝝ ordi

nibus, ad hæc turribus atq; tabulatis alleuatæ caſtellorꝫ & urbiũ
ſpecie: nõ ſine gemitu maris/ & labore uentorum ferebanť: quæ
quidẽ ipſa moles exitio fuit. Cæſaris naues a triremibus i ſenos
nec amplius ordines creuerãt. Itaq; habiles in omnia: quæ uſus
poſcebat: ad impetus: & recurſus: flexuſq; capiẽdos. Illas grauis
& ad oĩa præpeditas/ ſingulas/ plures adortæ: miſsilibus ſimul:
tum roſtris: ad hoc ignibus iactis ad arbritriũ diſsipauere. Nec
ulla re magis hoſtilium copiarꝫ apparuit magnitudo: q̃ poſt ui/
ctoriam Quippe imenſa claſsis naufragio belli facto/ *toto ma/
ri ferebať*/ Arabumq; & Sabeorum & mille aliarꝫ gẽtium Aſiæ
ſpolia: Purpuram aurũ que/ in ripam aſsidue mota uẽtis maria
reuomebãt. Prima dux fugæ regina: cũ aurea puppe: ueloq; pur
pureo ſe in altum dedit: Mox ſecutus Antonius: ſed inſtare ueſti
giis Cæſar. Itaq; nec præparata in Oceanum fuga: nec munita
præſidiis utraq; Egypti cornua Parethoniũ atq; Peluſium ꝑfu/
ere/ Proppe manu tenebanť. Prior ferrum occupauit Antonius.
Regina ad pedes Cæſaris prouoluta tentauit oculos ducis fru/
ſtra. Nam pulchritudo intra pudicitiam principis fuit. Nec illa
de uita quæ offerebať: ſed de parte regni laborabat. Quod ubi
deſperauit a principe: ſeruariq; ſe triumpho uidit: incautiorem
nacta cuſtodiam: in Mauſeolum ſe (ſepulchra regum ſic uocant)
recepit/ Vbi maximo (ut ſolebat) induta cultu/ in differto odori/
bus ſolio iuxta ſuum ſe collocauit Antonium/ admotiſq; ad ue/
nas ſerpentibus: ſic morte quaſi ſomno ſoluta eſt.

BELLA ADVERSVS GEN/ tes Exteras. Tit. XII.

H Ic finis armorꝫ ciuilium. Reliq̃ aduerſus exteras gẽ
tes. Quæ diſtricto circa mala ſua imperio/ diuerſis
orbis oris emicabãt. Noua q̃ppe pax: nec dũ aſſue/
tæ frenis ſeruitutis/ tumidæ gẽtium infl atæq; ceru/
ces ab ĩpoſito nuꝑ iugo reſiliebant. Ad ſeptentrionẽ cõuerſa fer/
me plaga ferocius agebat. Norici: Illirii: Pannonii. Dalmatæ.

Myſii. Thraces: & Daci. Sarmatæ atq; Germani. Noricis aĩos
dabãt alpes atq; niues: ꝙ bellũ nõ poſſet aſcendere. Sed oẽs illi/
us cardinis populos Brẽnos Senõnes atq; Vindelicos: p priui/
gnũ ſuum Claudiũ Druſum pacauit. Quæ fuit callidaꝝ gentiũ
feritas: facile uel mulieres oſtẽdere: quæ deficiẽtibus telis infan/
tes ipos afflictos humo: ĩ ora militũ aduerſa miſerũt. Illirii quo/
q; ſub alpibus agũt: imaſq; ualles earũ & q̃dam quaſi clauſtra cu
ſtodiunt/ abruptis torrẽtibus implicati: in hos expeditionẽ ipſe
ſumpſit: fieriq; pontẽ imperauit. Hic ſe & aq̃s & hoſte turbanti/
bus cunctanti ad aſcẽſum militi ſcutũ de manu rapuit. & in uia
primus: tũc agmine ſecuto cũ Illiricus multitudine pontẽ ſucci/
diſſet: ſaucius manibus ac cruribus ſpecioſiore ſanguine: & ipſo
A periculo Auguſtior: terga hoſtiũ pcetidit. Pãnonii duobus ſalti
bus: ac tribus fluuiis Drauo Sauo Hiſtroq; uallantur: populati
proximos/ Intra ripas ſe recipiebãt. In hos domãdos Vibium
miſit. cæſi ſunt in utriſq; fluminibus: arma uictoꝝ/ non ex more
belli cremata/ ſed capta ſunt: & ĩ profluentes data: ut cæteris qui
reſiſtebant: uictoria ſic nunciaretur. Dalmatæ plærumq; ſub ſil/
uis agunt. Inde ad latrocinia promptiſsimi. Hos iam quidem
Marius incenſa urbe Delminio quaſi detrũcauerat. Poſtea Aſi/
nius Pollio/ gregibus/ armis/ agris mulctauerat/ hic ſecundus o/
rator. Sed Auguſtus perdomãdos Vibio mandat qui efferum
genus fodere terras coegit. aurumq; uenis repurgare ꝙ alioqui
gens omnium cupidiſsima ſtudioſa diligentia acquirit: ut illud
in uſus ſuos ſeruare uideat̃. Myſii quam feri: quã truces fuerint.
quam ipſorum etiam Barbari Barbarorum horribile dictu eſt.
Vnus ducũ ante aciem poſtulato ſilẽtio. Qui uos inq̃t eſtis? Re/
ſponſum inuicẽ. Romani gentiũ domini: & illi/ ita inqunt fiet:
ſi uos uiceritis. Accepit omen Martius Craſsus. Illi ſtatim ante
aciem imolato æquo cõcepere uotum: ut cæſorum extis ducum
& litarent & ueſcerentur. Deos Audiſse crediderim: nec tubam
ſuſtinere potuerunt. Non minimum terroris incuſsit barbaris
Chonidius cẽturio ſatis Barbaris efficacis/ tamẽ ap̃ pares hoĩes
ſtoliditatis. qui focum gerens ſup caſsidẽ/ ſuſcitatã motu corpo/
B ris flammam uelut ardẽti capite fundebat. Ante hos Thracum

maximus populus deſciuerat. Ille Barbarus /& ſignis militaribꝰ
& diſciplina/ armis etiam Romanis aſſueuerat. Sed a Piſõe per-
domiti/in ipſa captiuitate rabiem oſtendere/ꝗppe cum cathenas
morſibus tẽtarent: feritatẽ ſuam ipſi puniebant. Daci montibus
inhærẽt Cotiſonis regis imperio: quotiẽs concretus ĩ gelu Da-
nubius iũxerat ripas/decurrere ſolebant/& uicina populari/Vi-
ſum eſt Cæſari Auguſto gentẽ aditu difficillimam ſubmouere.
Miſſo igitur Lẽtulo ultra ulteriorem repulit ripam: citra ꝑſidia
conſtituit. Sic tũc Dacia non uicta ſed ſummota atq; dilata eſt.
Sarmatæ patentibus cãpis inquietãt/& hos per eundẽ Lentulũ
prohibere Dannubio ſatis fuit: nihil ꝑter niues raraſq; ſiluas ha-
bent/tanta barbaria ẽ: ut pacẽ non intelligant. Germaniã quo- G
q; utinã uincere tanti: nõ putaſſet magis turpiter amiſſaeſſ/ quã
glorioſe acqſita: ſed q̃tinus ſciebat patrem ſuũ Cæſarem bis tra-
iecto ponte Rheno/ quæſiſſe bellũ. In illius honorem concupiit
facere ꝓuinciam: & factum erat: ſi Barbari tã uitia noſtra/quam
imperia ferre potuiſſent. Miſſus ĩ eam ꝓuinciam Druſus prios
domuit Vſipetes. ĩde Tencatheros ꝑcurrit & Cattos. Nã Mar-
comanorꝫ ſpoliis inſignibus quendã editum tumulũ introphei
modũ excoluit. Inde ualidiſsimas nationes Cheruſcos. Sueuos
& Sicambros pariter aggreſſus eſt. Qui. xx. centurionibus icre-
matis hoc uelut ſcſo ſumpſerant bellũ. Adeo certa uictoriæ ſpe
ut ꝑdam ĩ anteceſſum pactiõe diuiſerint. Cheruſci/equos Sueui
aurum & argentum. Sicambri captiuos elegerãt: ſed oia retror-
ſum. Victor namq; Drurſus equos. pecora: torques eorꝫ: ipſoſq;
preda diuiſit & uendidit. Præterea in tutelã ꝓuinciæ ꝑſidia atq;
prouĩcias ubiq; diſpoſuit. Per Moſam flumen ꝑ Albim: per Vi-
ſurgim ꝑ Rheni quidem ripam/quinq̃ginta amplius caſtella di-
rexit Bonnã & Geſoniã cũ põtibus iunxit. claſsibuſq; firmauit
ſuium atq; ĩ acceſſum ĩ id tempus Hyrcinium ſaltum paeteſcit.
Ea deniq; in Germania pax erat: ut mutari hoĩes/alia terra/cœ-
lũ ipſum mitius molliuſq; ſolito uiderẽt. Deniq; non per adula-
tionem ſed ex meritis defuncto ibi fortiſsimo iuuene: ipſi qđ nũ-
quam aliter/ ſenatus cognomen ex prouincia dedit. Sed diffici-
lius eſt prouincias obtinere: quam facere/uiribus parantur: iure

retinentur. Igitur breue id gaudium fuit. Quppe Germani ui-
cti magis quam domiti erãt. moreſq; noſtros: magis quam ar-
ma ſub impatore Druſo ſuſcipiebant/poſtq̃ ille defunctus ẽ Va-
ri Quĩtilii libidinem ac ſuperbiã: haud ſecus: q̃ ſæuiciam odiſſe
cœperunt. Auſus ille agere conuentũ & ĩ caſtris ſe direxerat. q̃ſi
uiolentiam Barbaroꝝ & lictoris uirgis & p̄conis uoce poſſet in-
hibere. At illi q iam pridẽ rubigine oblitos enſes/inerteſq; cerne-
rent equos: ut primũ togas & ſæuiora armis iura uiderũt. duce
Arminio arma corripiũt. Cum interim tãta erat Varo pacis fi-
ducia: ut ne p̄dicta quidem & ꝓdita per Segeſtẽ unum ducũ/cõ-
ſiguratione cõmoueret. Itaq; inprouidũ & nihil tale metuentẽ
ĩprouiſo adorti: cum ille(o ſecuritas)ad tribunal citaret/undiq;
inuadũt: caſtra rapiunt: tres legiones opprimunt. Varus perdi-
tas res eodem quo Cannẽſem diẽ Paulus & fato ẽ & aĩo ſecutus
D Nihil illa cæde p paludes perq; ſiluas cruentius: nihil inſultatiõe
Barbarorũ intollerãtius: p̄cipue tamen in cauſaꝝ patronos: ali-
is oculos: aliis manus amputabãt. unius os ſutum/ reciſa prius
lingua quã ĩ manu tenẽs Barbarus tandẽ inq̃t. Vipera ſibilare
deſiſte. Ipſius quoq; cõſulis corpus/ quod militum pietas humi
abdiderat: effoſſũ. Signa & aquilas duas adhuc & Barbari poſ-
ſident: tertiam ſignifer priuſq̃ in manus hoſtium ueniret euulſit:
merſaq; intra baltei ſui latebras gerens ĩ cruenta palude ſic latu-
it. Hac clade factum/ut imperiũ quod in littore Oceani non ſte-
terat in ripa Rheni fluminis ſtaret. Hæc ad ſeptentrionem. Sub
meridiano tumultuatũ magis q̃ bellatũ ẽ. Muſulanios atq; Ge- Maſeſylios
tulos accolas Sirti Coſſo duce compeſcuit: unde illi Getulici co- forte legen-
gnomen. Latius uictoria patet. Marmãidas atq; Garamantas dum eſt.
Turmio ſubigẽdos dedit. Potuit & ille redire Marmaricus. ſed
modeſtior in eſtimãda uictoria fuit. Ad orientem plus negocii
Cum Armenis: huc alterũ Cæſar ex nepotibus ſuis miſit ambo
fato breues ſed alter ĩglorius: Maſsiliæ q̃ppe Lutius morbo ſol-
uitur. In Licia Caius ex uulnere cũ Armeniã ad Parthos ſe ſub-
trahentẽ recepit. Armenios uicto rege Tigrane in hoc unũ ſer-
uitutis genus Põpeius aſſueuerat: ut rectores a nobis acciperẽt
Intermiſſum ergo ius: p hunc recuperatũ: non incruẽto nec iul-

to tamen certamine. Quippe Domnes quẽ rex Artaxates ꝑfece-
rat. ſimulata ꝓditione adortus uirꝗ intentũ libello: quẽ ut the-
ſaurorꝫ rationẽ continentẽ ipſe porrexerat. ſtricto ferro cruẽtus
ex uulnere in tpus. Cæterꝫ Barbarus undiqꝫ infeſto exercitu op-
preſſus/gladio & pyra in q̃ ſe ꝑcuſſus imiſit ſupſtiti etiam Cæſa-
ri ſatiſfecit. Sub occaſu pacata fere erat oĩs Hiſpania niſi quo Py-
renei deſinentis ſcopulos inherẽtem citerior alluebat Oceanus:
Hic duæ ualidiſſime gẽtes Cantabri & Aſtures imunes imperi- E
it agitabant. Cantabrorꝫ & prior & altior: & magis ꝑtinax i re-
bellando aĩus fuit: Qui non cõtenti libertatẽ ſuã defẽdere: pro-
ximis etiã iperitare tentabant. Vacceoſqꝫ & Carmos & Aurico-
nas crebris icurſionibus fatigabãt in hos igiẽ quia uehemẽtius
agere nunciabaẽ: non mãdata expeditio: ſed ſumpta eſt ipſe ue-
nit Sageſama caſtra poſuit. inde partito exercitu totã in diẽ am-
plexus Cantabriã efferam gentem ritu ferarꝫ q̃ſi indagine debel-
labat. Nec ab Oceano quies: cũ infeſta claſſe ipa quoqꝫ terga ho-
ſtium cederenẽ. Primum aduerſus Cantabros ſub menibus Bel-
gice ꝑliatus eſt. Hic fuga i eminẽtiſsimũ Vinnium montẽ: qua
maria prius Oceani: q̃ arma Romana aſcenſura eſſe crediderat
Tertio Arracillũ oppidum magna ui repugnat: captum tamen
poſtremo fuit. Medulli montis obſidio/quẽ perpetua. xv. miliũ
foſſa cõpræhenſum cinxit undiqꝫ ſimul adeũte Romano: poſtq̃
extrema Barbari uidẽt. certatim igne/ferro/iter epulas ueneno-
qꝫ qđ ibi uulgo ex arboribus Taxis exprimiẽ percepere mortẽ:
ſeqꝫ pars maior a captiuitate quæ uidebaẽ uidicauere. Hæc per
Antiſtium: Firmiũ: Agrippam: legatos hibernans i Taraconis
maritimis Cæſar accepit: Ipſe ꝑſens hos deduxit mõtibus: hos
obſidibus adſtrinxit. hos ſub corona iure belli uendidit. Digna
res lauro: digna curru ſenatui uiſa ẽ. & Cæſar tantus erat: ut poſ-
ſet triũphos contẽnere. Aſtures ꝑ idem tẽpus ingenti agmine a F
mõtibus ſuis deſcẽderant: nec temere ſumptus: ut Barbaris ipa-
res & poſitis caſtris apud Scurã flumen trifariam diuiſio agmi-
ne. tria ſimul Romanorꝫ caſtra aggredi parant. fuiſſet & anceps
& cruentũ: & utinã mutua clade certamẽ: tunc tã fortibus. etiam
ſubito. tam cũ conſilio ueniẽtibus niſi Drigecini ꝓdiſſent. a qui-

bus p̄monitus Cariſius cũ exercitu adueniens oppreſsiſſet con/
ſilia, Sic tamẽ quoq̃ non incrueto certamĩe Reliquias fuſi exer/
citus ualidiſsimi/ciuitas Lancia excepit: Vbi loci adeo certatum
eſt, ut in captã urbem faſces poſcerent/egre dux ĩpetrauit ueniã:
ut uictoriæ Romanæ ſtans potius eſſet q̃ incenſa monumentũ.
Hic finis Auguſto bellicoꝝ certaminũ fuit. idem rebellãdi finis
Hiſpanie: Certa mox fides & æterna pax cũ ipſorum ĩgenio in
pacis partes promptiore & cũ conſilio Cæſaris: q fiduciam mõ/
tium timẽs: in quos ſe recipiebãt/caſtra ſua ſed q̃ in plano erant
habitare & in colere iuſsit. ingẽtis eſſe conſilii illud obſeruari ca
G put. Natura regiõis circa ſe oĩs aurifera Miniiq̃ & Chryſocollæ
& alioꝝ colorum ferax: igit̃ exerceri ſolum iuſsit. ſic Aſtures la/
tentes in ꝓfundo opes ſuas atq̃ diuitias. dũ aliis querunt noſſe
cœperunt. Oĩbus ad occaſum & meridiẽ pacatis gẽtibus: ad ſep
tentrionẽ quoq̃ dũtaxat intra Rhenum atq̃ dãnubiũ. Item ad
orientem ĩtra Eurũ & Euphratem: Nilũ quoq̃. Reliqui q imu/
nes impii erant: ſentiebãt tñ magnitudinẽ: & uictoriã gentium
Populi Romani reuerebãtur. nam & Scythæ miſere legatos: &
Sarmatæ amicitiã petẽtes Seres etiã/habitãteſq̃ ſub ĩpo ſole In/
di cum gẽmis & margaritis elephãtos quoq̃ ĩter munera trahẽ/
tes nihil magis q̃ longinqtatẽ uiæ imputabãt: q̃drienniũ imple/
uerant & tñ ipſe hoĩum color ab alio uenire ſole fatebat̃. Parthi
quoq̃ q̃ſi uictoriæ pœniteret rapta clade Craſsiana ultro ſigna
retulere. ſic ubiq̃ cuncta atq̃ cõtinua totius generis humani aut
pax fuit: aut pactio: Auſuſq̃ tandẽ Caius Auguſtus ſeptĩgenteſi
mo ab urbe condita anno Ianum geminũ claudere. bis ante ſe
clauſum ſub Numa rege: & uicta primũ Carthagĩe. hinc cõuer/
ſus ad pacẽ: pronũ in oĩa mala & in luxuriam fluens ſæculũ/gra
uibus ſeueriſq̃ legibus multis coercuit: ob hæc tot facta ingẽtia
dictator perpetuus: & Pater patriæ. Tractatũ etiam ĩ ſenatu an
quia condidiſſet imperium Romulus uocaretur? ſed ſanctius &
reuerentius uiſum eſt nomen Auguſti/ut. ſ. iam tũ dum colit ter/
ras ipſo nomine & titulo conſecraretur.

Impreſſum Vienne p̄ Ioãnem Winter. 1511. 12. kalen. Auguſ.

Landesbibliothek Karlsruhe